

Apagyiné Gáspár Jolán:

EURÓPAI ŰRPOLITIKA – A MAGYAR UNISPACE-PROGRAM

ÖSSZEFOGLALÓ: Nemzetközi konferenciát rendezett „Európai űrpolitika – Ambíciók, autonómia és biztonság” címmel a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Világűrjog és -Politika Kutatóintézete (VPKI) 2022. október 13-án a Ludovika Főépület Széchenyi Dísztermében. Itt került sor az UniSpace-program bemutatására is.

A SZERZŐRŐL:

Apagyiné Gáspár Jolán, a Zrínyi Kiadó szerkesztője

Nagy érdeklődés mellett, első alkalommal került sor erre a nagyívű nemzetközi űrkonferenciára a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Jóllehet Magyarország csak 2015 óta tagja az Európai Űrügynökségnek (ESA), hazánkban az űrkatás már háromnegyed százados múltra tekint vissza: Bay Zoltán fizikusnak és kutatótársainak rádióhullámok segítségével sikerült megmérni a Föld és a Hold távolságát. Farkas Bertalan, az első és eddig egyetlen magyar űrhajós 1980. május 26-án indult a világűrbe a szovjet Szojuz–36 fedélzetén, és hamarosan ismét magyar űrhajós fogja meghódítani a világűrt. A MaSat–1 nevű első magyar műhold pedig az ESA-val való együttműködésben 2012. február 13-án állt pályára.

Az eseményt Deli Gergely, az NKE rektora nyitotta meg. Megtudtuk, hogy a világűrrel kapcsolatos szabályozás egyre több kihívással szembesül. Ilyenek többek között az űrszemét eltávolítása, az űrben egyre fokozódó „forgalom” (különböző célú műholdak) szabályozása és a védelmi kérdések, amelyek összehangolt tevékenységet kívánnak. Sztáray Péter, a Külgazdasági és Külügyminisztérium energiaellátásért és biztonságpolitikáért felelős államtitkára kifejtette, hogy Magyarország nem szeretne kimaradni az űrtechnológia jelentette gazdasági fellendülésből sem, ebben a hazai kis- és középvállalkozások beszállítóként kaphatnak majd komoly szerepet. Emellett az űrnek a biztonságunk szempontjából is stratégiai fontossága van.

Kai-Uwe Schrogl, az Európai Űrügynökség politikai ügyekért felelős különleges tanácsadója, valamint Isabella Poldrugo, az Európai Bizottság Világűrpolitikai Csoportjának helyettes vezetője elismerően szólt arról, hogy Magyarország a 2015. évi belépése óta nagyon fontos, aktív és dinamikus partner az űrtevékenységben. Elhangzott ezenkívül, hogy az ESA ambíciója, hogy 2035-re Európa az USA-hoz hasonlóan űrnagyhatalom legyen, tehát képesnek kell lennünk kihasználni az űrtechnológiák gazdasági, biztonsági és társadalmi előnyeit. Az egyetemeknek ezen a területen kiemelt feladatuk van.

A kormány 2021-ben fogadta el Magyarország első űrstratégiáját. E stratégiai dokumentum megállapításaival és célkitűzéseivel összhangban kulcsfontosságúvá vált egy olyan interdiszciplináris tudásplatform létrehozása, amely a magyarországi egyetemekenél azonosított űrképességeket összehangoltan és koordináltan kapcsolja össze.

Az UniSpace Magyarország konzorcium, mely a Külgazdasági és Külügyminisztérium kezdeményezésére és szakmai támogatásával jött létre, 17 magyar egyetem összefogásával, négy tudományterületen indított interdiszciplináris űrtudományi szakirányú továbbképzési programot. Az űrtechnológiai szakembereket a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetemen, az űrtudományi szakértőket az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, az innovatív táplálkozástudományi és üregészségtudományi szakembereket a Debreceni Egyetemen képzik, míg a világűrpolitikai tanácsadók képzését a konzorciumvezető Nemzeti Közszolgálati Egyetem indítja. Az NKE azon túl, hogy a jogi szabályozást oktatja a résztvevőknek, mely mind a négy szakon kötelező, összefogja és koordinálja a teljes programot.

Szeptember 17-én, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen került sor a hallgatók körében igen népszerű UniSpace szakirányú továbbképzési program első ünnepélyes tanévnyitójára, melyen Ferencz Orsolya űrkutatásért felelős miniszteri biztos mellett Farkas Bertalan űrhajósunk is részt vett. Bartóki-Gönczy Balázs, az NKE EJKK VPKI vezetője arról tájékoztatta a konferencia résztvevőit, hogy a program keretében a négy szakirányon többszörös túljelentkezés mellett közel százan kezdték meg tanulmányaikat. A háromszemeszteres képzés tantárgyai az űrkutatás szinte minden szegmensét átfogják (az űrtudomány alapjai, űrkutatás és űrtechnológia, űrtáplálkozás, űrlelmeszer, az űrtevékenységek biztonság- és védelempolitikai vonatkozásai, űrszektor és finanszírozás stb.). A cél, hogy hazánk kurrens tudással és szemlélettel bíró szakemberekkel rendelkezzen az űrtevékenységek tekintetében is.

A konferencia résztvevőinek zömét a továbbképzés hallgatói tették ki, akik a legkülönbözőbb területekről érkeztek, a felsőoktatástól az egyes űrtevékenységgel kapcsolatos vállalkozásokon keresztül az állami szféráig.